

Nr 157.

Ankom till riksdagens kansli den 6 juni 1941 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till besparingsberedningen.

(3:e avd.)

I propositionen nr 261 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 16 maj 1941, föreslagit riksdagen att till Besparingsberedningen å driftbudgeten under sjunde huvudtiteln anvisa *dels* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag av 160,000 kronor; *dels ock* å riksstaten för budgetåret 1941/42 ett reservationsanslag av 240,000 kronor.

Med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 22 november 1940 tillsatte chefen för finansdepartementet den 30 i samma månad en särskild beredning inom departementet för handläggning i vissa hänseenden av besparingsarbetet inom statsförvaltningen. I den sålunda tillsatta beredningen, benämnd besparingsberedningen, ingå nio medlemmar, representerande såväl riksdagen och statsförvaltningen som ekonomisk och organisatorisk sakkunskap inom det enskilda näringslivet. Beredningen sammanträder under departementschefens ordförandeskap.

Besparingsberedningen har till uppdrag att fullfölja det redan påbörjade besparingsarbetet inom statsförvaltningen. Därvid har beredningen att, med allenast de inskränkningar som föranledas av att särskilda besparingsorgan äro verksamma inom vissa specialområden, företaga en allmän granskning av den statliga verksamheten med syfte att fastslå, vilka ytterligare besparingar som skäligen kunna ifrågakomma, och pröva möjligheterna för dessas genomförande. Erfarenheterna från beredningens verksamhet ha visat, att lösandet av de sålunda föreliggande arbetsuppgifterna förutsätter omfattande utredningar.

Vid fullgörandet av sitt uppdrag har beredningen icke blott att undersöka möjligheterna för besparingar genom inskränkningar i den statliga verksamheten eller sänkning av standarden på olika områden utan även, och i första hand, att söka åvägabrinda rationalisering av verksamheten. I synnerhet för den senare uppgiften kräves tillgång till speciell sakkunskap av skilda slag. Enligt direktiven har beredningen också att i mån av behov föranstalta om specialutredningar med anlåtande av särskilda sakkunniga samt att tillkalla experter. Denna möjlighet har beredningen måst anlita i främsta rummet för att kunna tillfredsställande genomföra de rationaliseringsundersökningar med avseende å förvaltningsapparaten, som utgöra en huvuduppgift för be-

redningen. En väsentlig del av dessa undersökningar är förlagd till en av beredningen upprättad avdelning för kontorsorganisation. Därjämte bedrivs vissa huvudsakligen på rationaliseringspörsmål inriktade specialutredningar genom av beredningen tillkallade sakkunniga.

I statsrådsprotokollet har å sid. 20—22 lämnats en närmare redogörelse för beredningens verksamhet.

Kostnaderna för besparingsberedningen ha, frånsatt vissa i det följande omnämnda, av verken bestridda ersättningar till egen personal, hittills avförts å sjunde huvudtitelns kommittéanslag. Med hänsyn, bland annat, till att de snarare äro att betrakta som gemensamma driftkostnader för statsförvaltningen än som vanliga utredningskostnader har det emellertid ansetts lämpligast, att särskilda anslagsmedel anvisas under sjunde huvudtiteln för kostnadernas bestridande.

I fråga om anslagsberäkningen har *departementschefen* anfört följande:

Kostnaderna för arvoden och andra ersättningar åt beredningens egna ledamöter samt åt sekreterare och andra arbetsbiträden åt själva beredningen kunna för närvarande beräknas till närmare 6,000 kronor i månaden.

Avdelningen för kontorsorganisation drager betydande kostnader, förnämligast beroende på nödvändigheten av att anlita experter från näringslivet mot ersättningar, som ligga på en högre nivå än som är vanlig inom statsförvaltningen. Avlöningskostnaderna för avdelningen kunna för den närmaste tiden beräknas till omkring 14,000 kronor i månaden, varav inemot 8,000 kronor belöpa å avdelningens föreståndare och experter, omkring 4,500 kronor å de av verken utsedda tjänstemännen samt återstoden å assistenter och annat arbetsbiträde. För tjänsteman, som deltagar i undersökningar inom det verk han själv tillhör, bestrider detta verk kostnaderna för deltagandet. Kostnaderna för avdelningen torde framdeles kunna begränsas genom att tjänstemän inom statsförvaltningen göras förtrogna med undersökningsarbetet och därmed bliva i stånd att åtminstone delvis ersätta expertisen från näringslivet.

Vad härefter angår de specialutredningar, för vilka beredningen hittills tillkallat särskilda sakkunniga, kunna kostnaderna för dessa utredningar approximativt beräknas till 14,000 kronor i månaden. Vissa av utredningarna torde taga endast kortare tid i anspråk. Å andra sidan torde det under arbetets fortsättning komma att visa sig påkallat att igångsätta ytterligare specialutredningar.

Av det anförda framgår, att behovet av anslagsmedel för besparingsberedningens verksamhet i huvudsak betingas av arbetet inom avdelningen för kontorsorganisation samt av igångsatta eller framdeles ifrågakommande särskilda sakkunnigutredningar. Vad beträffar organisationsavdelningen lär det få bero på den fortsatta erfarenheten, huru stora utgifter statsverket bör ikläda sig för avdelningens arbete. I varje fall synes det emellertid angeläget, att medel stå till förfogande i den utsträckning, som erfordras för att få de moderna organisationsmetodernas användbarhet inom statsförvaltningen ingående prövad. Vad beträffar besparingsarbetet i övrigt synes det likaledes angeläget att, sedan arbetet igångsatts med syfte att få till stånd en allmän, grundlig prövning av besparingsfrågorna inom statsförvaltningen, möjligheten att fullfölja detta syfte icke alltför mycket begränsas av hänsyn till utredningskostnaderna.

Att ur anförda synpunkter uppskatta medelsbehovet för besparingsberedningen är förenat med vissa svårigheter. Emellertid vill jag förorda, att för

beredningen nu äskas ett belopp av 400,000 kronor. Skulle ytterligare medelsanvisning längre fram finnas påkallad, bör frågan därom genom nytt anslags-äskande föreläggas riksdagen. Av nämnda belopp böra 160,000 kronor upptagas å tilläggsstat II för det löpande budgetåret och återstående 240,000 kronor å riksstaten för nästa budgetår. Från tilläggsstatsanslaget bör ersättning tillföras sjunde huvudtitelns kommittéanslag för redan bestridda utgifter för beredningen.

Kungl. Maj:ts förslag om uppförande å riksstaten av särskilda anslag för bestridande av besparingsberedningens kostnader under innevarande och nästa budgetår finner sig utskottet böra tillstyrka. Då beräkningen av anslagsbehoven för nämnda budgetår icke heller givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Besparingsberedningen* under sjunde huvudtiteln anvisa

a) å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag av 160,000 kronor;

b) å riksstaten för budgetåret 1941/42 ett reservationsanslag av 240,000 kronor.

Stockholm den 6 juni 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Asplund, Bernhard Nilsson, Bergman, Torsten Ström, Heiding, André, Sven Larsson, Gränebo, Boman* och *Gillström*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Törnkvist, Skoglund* i Dovers-
torp, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Ward, Persson* i Falla, *Lindberg* i Umeå,
Isacsson, fru Alvé, herr Hansson i Rubbestad och *Bergvall*.
